

ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐՑԱԽԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԽԱՂԱՂ ԱԶԳԱԲԱՆԿՉՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

22 նոյեմբերի 2008, ք. Շուշի

2008 թվականի հոկտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 7-ը Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհրդի բոլոր անդամները քննարկուներ ծավալեցին Ռուսաստանի հովանու ներքո Արցախի վերաբերյալ քաղաքական վերջին առաջխաղացումներին իրենց դիրքորոշումը հստակեցնելու համար :

Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդը Հայաստանի Հանրապետությունում, Արցախում և արտերկրում բնակվող իր անդամների միջոցով մեծ ուշադրությամբ հետևել է Ռուսաստանի նախագահ Մեդվեդևի միջնորդությամբ Ս.Սարգսյանի և Ի.Ալիևի միջև ստորագրված համաձայնագրի գործընթացին :

Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդն իր ներքին կանոնադրության հիմունքների, իր անդամների հայտնած կարծիքների համաձայն՝ կազմեց Արցախի և Ադրբեջանի հայ ազգաբնակչության մասին սույն հայտարարությունը :

- Ուստի, համաձայն միջազգային իրավունքի չափանիշների՝ ի դեմս բնիկ ժողովուրդների իրավունքների և եվրոպական օրհենադրության,
- հաշվի առնելով 1920 թվականի օգոստոսի 10-ի Սևրի դաշնագիրը և վերջինիս իրագործման արարողակարգերը, մասնավորապես հղվելով Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև սահմանագծման արարողակարգին,
- հաշվի առնելով փետրվարի 27-28-ին Սումգայիթում տեղի ունեցած ողբերգական դեպքերը, որոնց հաջորդեց Ադրբեջանում բնակվող ամբողջ հայ ազգաբնակչության դեմ բիրտ հալածանքների ալիքը : Կամ թե հարյուր հազարավոր հայերի տեղահանումը, որն իր գագաթնակետին հասավ 1990 թվականի հունվարին Բաքվում (որտեղ 1988 թվականի տվյալներով կար 215.000 հայ), Կիրովաբադում (որտեղից տեղահանվեց 42.000 հայ),
- Գյուլիստանում, Գետաշենում, Շահումյանում՝ Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդի կողմից որակվելով որպես ցեղասպանություն,
- հաշվի առնելով, որ Արցախի հայության հանդեպ իրականացվեցին ոչնչացման գործնականներ՝ ուղեկցվելով անզեն, խաղաղ բնակչության ուղղակի ռմբակոծություններով,
- հաշվի առնելով, որ սոսկալի ջարդերին և տեղահանություններին դիմակայելու համար Արցախի հայերը որոշեցին ինքնուրույն ապահովել իրենց կյանիքի ու բնակավայրի պաշտպանությունը,

- հաշվի առնելով, որ ինքնապաշտանության ուժերի ստեղծումը ժողովրդի գոյատևման համար ինքնորոշման գործընթացի սկիզբն է,
- առ այն, որ Արցախի գոյության համար մղված ռազմական գործողությունների արդյունքում 1994 մայիսին Արցախի ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարության և Ադրբեջանի թուրք կառավարության միջև կնքվեց զինադադար,
- համաձայն ինքնորոշման իրավունքի իրականացման գործընթացի, ուր նախատեսված է տվյալ ժողովրդի ժողովրդավարական մասնակցությունը, որ հարգվել է և բազմիցս իրագործվել է տարբեր ընտրական գործընթացների միջոցով, ազգային ժողովի կազմավորումով, նախագահի ընտրությամբ և սահմանադրական պետության կառուցման ուղղու որդեգրումով,
- առ այն, որ Արցախի տնտեսական գոյությունն անմիջականորեն կախված է Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունից,
- համաձայն նախագահ Բ.Սահակյանի հովանավորությամբ 2008 թվականի ապրիլի 10-12-ը Արցախում անցկացված Արևմտյան Հայաստանի Հայերի Ազգային համաժողովի որոշումների՝ հատկանշելով Արցախի ազատագրմանը նպաստած Արևմտյան Հայաստանի կամավորների մասնակցության դերը,
- հաշվի առնելով համանախագահների Մադրիդյան բանաձևում տեղ գտած անընդունելի առաջարկությունները,
- հաշվի առնելով առանց ռազմական միջամտության արցախյան հիմնահարցի լուծմանն ուղղված 2008 թվականի նոյեմբերի 2-ին Մոսկվայում Մեդվեդևի, Ալիևի և Սարգսյանի միջև ստորագրված հռչակագիրը,
- առ այն, որ այս հռչակագրի ստորագրմանը 2008 թվականի նոյեմբերի 16-17-ին հետևեցին Ադրբեջանի զինված ուժերի ռազմական գործողություններ Ֆիզուլիի շրջանում՝ խախտելով զինադադարը, ի չիք անելով մոսկովյան հռչակագիրը և անարժեք դարձնելով Ալիևի խոստումները :

Հոդված Ա. Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդը, Արևմտյան Հայաստանի հայերի ներկայացուցչական ուժը կրելով՝ ճանաչում է Արցախի հայության անկախ պետություն ունենալու, քաղաքացիական օրենսդրության, քաղաքական և տարածքային ինքնիշխանության իրավունքները և առաջարկում է նախագահ Բ.Սահակյանին, միջազգային իրավունքների համաձայն, ՄԱԿ-ից պահանջել Արցախի Հանրապետության պաշտոնական ճանաչում :

Հոդված Բ. Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդը կոչ է անում Արցախի նախագահին և ժողովրդի պաշտոնական ներկայացուցչական մարմիններին անկախության և ինքնիշխանության գործընթացների իրագործվելուց հետո հանդես գալ Հայաստանի Հանրապետության հետ տարածքային և քաղաքական միավորման առաջարկությամբ :

Հոդված Գ. Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդը առաջարկում է նախագահ Բ.Սահակյանին պահպանել Արցախի տարածքային ամբողջականությունը և անվտանգությունը՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Արցախի անքակտելի մաս կազմող տարածքները, որոնք են Գյուլիստանը, Գետաշենը, Շահումյանը, գրավված են մնում ադրբեջանական ուժերի կողմից :

Հոդված Դ. Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդը հիշեցնում է նախագահ Բ.Սահակյանին, որ թուրք-ազերիների կողմից անվանափոխված Մդղամ՝ տարածքը Արցախի պատմական Տիգրանակերտ շրջանն է, որը հայերի համար բացառիկ հնագիտական արժեք ունի : Այստեղ չմոռանանք նաև Զուղայի միջնադարյան դամբարանադաշտի, հիասքանչ

խաչքարների ոչնչացումը Նախիջևանում՝ համարելով, որ Տիգրանակերտի անեղծ պահպանումն Արցախի իշխանության պարտականությունն է :

Հռիվաժ Ե. Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդը պարտավորվում է մոտակա ժամանակահատվածում միջազգային դատական գործընթացներ սկսել Ադրբեջանի դեմ :

Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդ

Արևմտեան Հայաստանի Հայոց Ազգային Խորհուրդի Ներկայացուցչություն - Հայաստան
Représentation en Arménie du Conseil National des Arméniens d'Arménie Occidentale
51, rue Nikol Douman, Erevan

Assemblée des Arméniens d'Arménie Occidentale
Maison des Associations de Paris 16ème – 14, Avenue René Boylesse 75016 Paris
e-mail : haybachdhan@wanadoo.fr